

A*F*G*Å*N*G til T*H*E*R*E*S*I*E*N*S*T*Å*D*T

AF BENZION EPELMANN

Mørket sænkede sig over Horserød-lejren og skjulte de skønne omgivelser. Lejren lå isoleret, angstfyldt og ensom. I denne oktoberaften sad fangerne i barakkens fællestue med deres pakker og bylter omkring sig og ventede på afgang. En kvinde græd et sted i den lange korridor.

Zorech var opfyldt af harme: At bortføre folk, åbenlyst for hele verden! Tanken kunne han slet ikke forsone sig med. Det bliver nok en tornefuld vej, denne vej til Tyskland. Hvad mon der ventede dem? ... Zorech følte sig som et dyr, der prøver på at sætte sine forben til jorden som modstand foran slagtehuset ... I denne stund gjorde Zorech op med menneskeheden.

Fru Celinder med de sorte øjne og det smukke hår lignede et af Raphaels kvindepoterter. Man skulle tro, at hun sad og ventede på en droske, der ville føre hende til en koncertsal, hvor hun skulle optræde, blive beundret og hyldet. Hun havde sin violin med. Denne talende tingest. Det var, som skreg den ud af sin kasse: Skal du vandre i fangenskab, vandrer jeg med! Hun var alene.

Leif rejste sig pludselig og gik hen til Zorech. — I gamle har dog levet! ... sagde han desperat. Jeg har endnu ikke levet! Jeg tror på Gud! ... Hans stemme rystede, og hans øjne udtrykte rædsel. Jeg tror på Gud! ... gentog han forsikrende. Jeg vil leve! ... Unge Leif havde hele tiden håbet at blive tilbage i Horserød.

Gamle fru Singer tiggede sin datter om at komme hjem. — Jeg vil hjem, Anna! ... sagde hun. Jeg vil i seng! Hvad skal vi her? ... Og da Anna ikke svarede på hendes spørgsmål, sank hun sammen som en bylt. De unge mennesker, som før fortalte hinanden muntre historier, sad nu tavse.

Frænkel viste sig i døren. Han havde hele eftermiddagen travet rundt under kontrol af en tysk soldat i Helsingørs gader og omegn for at proviantere og kom sent hjem. Han kastede et rask blik ud over de tilstedeværende og sagde: — Det er helligdag i dag, Sukkot! Lad os holde aftengudstjeneste, inden vi tager afsted. Snart stod han ved »Misrach«, bukkede i dyb andagt og indledte:

— Boruch ... atto ...

— Amen! ...

Den lille menighed sang, bukkede og bad, kom i ekstase og overdøvede sig selv. Overdøvede det indre skrig, den indre smerte, overdøvede den gungrende lyd af tunge hjul, raslen og snurren af kreaturvognene, som snart ville føre dem bort i det uvisse — ud i mørket ...

— Lyt til min bøn, Herre! ...

— I nød kalder jeg på dig! ...

— Vandene når mig til halsen! ...

Så stod Frænkel midt på gulvet, nikkede fredeligt til alle sider og sagde: Gut jontef! ... Han stod rank, urokkelig med den himmelske ro over sig. Hans sorte øjne gnistrede, og hans kinder farvedes røde i den sorte, smalle skæggramme. Han frygtede intet. Frænkel, sønnen af den sefardiske garde, hvis oldeforældre måtte lade livet på Torquemados autodaféer under den spanske inkvisition. Han ville med den samme sindsro gå til skafottet, hvis det skulle være.

Leif var nu ikke desperat mere. Hvert eneste ansigt åndede fred, hver krog ro. Det var, som om noget usynligt fyldte rummet, noget mystisk, hemmelighedsfuldt, som de satte deres lid til og stod i kontakt med, noget der ville lægge en beskyttende hånd over dem.

Selv Zorech, den forudseende og forsigtige, som anede uråd, blev en ganske anden. Men da han stod ude på gårdspladsen og ventede på at komme ind i de overdækkede militærvogne, så han sit endeligt. Han så op mod den stjerneklare himmel og på skovene, som tegnede deres konturer i mørket. Han så havet blinke og bølgerne bruse mod bredden i et lystigt spil. Han så haver og blomster og gule kornmarker, der bølgede i brisen. Mon han nogen sinde kommer til at se det igen? ...

For Zorech var det den sidste stund på dansk jord, den sidste stund af hans liv.

*

To lange rækker, gamle mænd og kvinder, ængstelige og tavse. Og foran dem et sammenbidt ansigt, en uniformeret mand. Det nedblændede projektørlys stod om hovedet på ham som en glorie. Manden råbte navne op og dirigerede folk til de ventende vogne. Det var selveste feltherren, Herr Obersturmbannführer.

Af og til blev han irriteret, rev brillerne af og sendte et olmt blik hen mod rækkerne. Det var gamle fru Singer, der var noget i vejen med:

— Jeg vil hjem, Anna! ... sagde hun. Hvad skal vi her? ...

— Sshh! ... sagde Anna.

— Sshh! ... vrissede fru Singer igen. Jeg vil i seng! ...

— Du må ikke tale, mor, sagde Anna, tyskeren vil ikke have det! ...

Fru Singer tav og svajede som et faldefærdigt træ for blæsten. Hun havde også besvær med at komme op på vognen. Anna hjalp hende, skubbede og masede med den gamle, tunge bylt og brast til sidst i gråd. — Jeg kan ikke mere! ...

hulkede hun. Og ind imellem lød som et uhyggeligt akkompagnement den gamles evige:

— Jeg vil hjem, Anna! Jeg vil i seng! ...

Dette morede åbenbart Herr Obersturmbannführer. For ham var det skuespil og musik. Hans ansigt glødede af skadefryd. Han fortalte om intermezzoet i officersklubben og parodierede fru Singer. Officererne slog kres om ham, svajede heltemodigt i deres lange smalle støvler og ridebukser og lo larmende. Den tyske hær havde en stor dag.

*

Venteværelset på Helsingør banegård lignede en slagmark og Fränkel en general, der gik rundt og inspicerede de sårede soldater og opmuntrede dem. Og angrebet kom.

Herr Obersturmbannführer beskyldte fangerne for at have begået et frækt tyveri. Der skulle være stjålet et sølvcigaretetui og hundrede cigaretter fra en dame. Han truede med kollektiv straf, hvis det ikke blev bragt tilveje i løbet af fem minutter. Han understregede, at han havde den fornødne magt.

Der blev stille i værelset, dødsens stille, som var alt liv med ét blæst ud af alle disse uheldige mennesker. Fem minutter ... to er gået, tre, dødsens stille, fire ... Dybt mørke, på et mørkt sted, trængt op ad en mur, geværmundingerne blinker i natten. Læber beder, læber mumler i bøn, et lydlost skrig, den sidste bøn ...

Den unge Metz steg op på en bænk. Han bad om lov at tale. Hans holdning mindede om Hørups.

Lad damen opgive, hvad mærke cigaretterne har! ...

Det gav et ryk i Herr Obersturmbannführer. Nu var bøtten vendt. Fjendens sværd knækket. Den høje feltherre stod som en skoledreng for læreren. Han vidste hverken ud eller ind. »General« Fränkel rakte ham en hjælpende hånd ved samtidig at tilføje ham det afgørende stød. Han tilkastede Zorech et betydningsfuldt blik, som betød så meget som: Det er et nummer! ... Og medens Fränkel halvhøjt råbte på et sølvcigaretetui, råbte Zorech på cigaretter.

Hvem har et sølvcigaretetui? ...

Cigaretter! Cigaretter! ...

Det var et syn at se Herr Obersturmbannführeren tage imod sagerne og forsvinde. Slaget var tabt. Men han kom igen umiddelbart efter. Etniet var ikke det rigtige og måtte sælges — for det højeste bud. Et betydningsfuldt blik fra Fränkel til Zorech: Han er ude efter penge! ...

Og således gik Herr Obersturmbannführer hjem med lommerne fulde af røde danske tikronesedler.

*

Herr Obersturmbannführer kunne ikke sove. Transporten skulle afgå kl. 4 om morgenen, og han skulle følge med til Warnemünde. Det ville være godt at få et par timers søvn, men han kunne ikke sove. Fränkel havde spottet ham. Nummeret var totalt mislykkedes. Den måde, hvorpå Fränkel reagerede, var en nedværdigelse af hans person:

Hvem »har« et sølvcigaretetui? ...

Han tænkte på Metz, denne unge opponent, noget han ikke forudså.

Ideen til nummeret fik han af Feldwebelen. Det var på kontoret. Hen mod aftenen kom Feldwebelen bærende på en pakke og prøvede på at smutte forbi. Han råbte ham an:

— Hallo! Stands! Hvad har du der i pakken? ... Feldwebelen smækkede ligbleg hælene sammen og gjorde omkring:

— Cigaretter! Herr Obersturmbannführer! ...

Han legede med blyanten, tegnede kruseduller.

— Hm! ... Kender du førerens forordning om, at kujoner og tyve skal skydes på stedet? ...

— Jawohl, Herr Obersturmbannführer! ...

Han smed blyanten rask, vendte sig og så ham lige i ansigtet:

— Har du stjålet? rasede han, så struben til sidst var ved at sprænges. Har du stjålet? ...

— Beslaglagt! Herr Obersturmbannführer! ...

— Beslaglagt! ... En fin idé, tænkte han, konstaterede, at der var hundrede stykker og lod ham gå. Og så spekulerede han ... lagde planer ...

Førerens billede, som hang på væggen overfor, dukkede op foran ham i mørket. Den sorte, kortklippede moustache, de stride hår tæt redt ned mod panden, de stirrende øjne og det sammenbidte ansigt. Føreren blev ved med at stirre på ham.

— Kujon! ...

Obersturmbannführeren måtte indrømme overfor sig selv, at det var Fränkel, der sejrede.

*

Farvel Danmark! Hvem ved, om vi ser dig igen! ...

Rank, med guldblinkende distinktioner stod Herr Obersturmbannführer på færgens dæk og så op mod kajen i Warnemünde. Fangerne var netop under streng bevogtning gået fra borde og skulle omgående indlades i de ventende kreaturvogne, som øjeblikkeligt måtte afsted. Men hvad er det? ... Han tog kikkerten frem. (Det var jo et felttog). Nogle fanger styrter afsted. Hvorhen? Mod toiletterne? ...

Medens færgen tyst gled afsted i morgensolens gyldne hav, gav han, som revanche for aftenens nederlag, ordre til, at fangerne ikke måtte benytte færgens toilet, men måtte vente, til de kom i toget i Warnemünde, hvor toiletter overhovedet ikke fandtes. Han måtte bide i græsset.

Men hvem er det? ... Op med kikkerten! Den gamle fru Singer går med langsomme tunge skridt, skridt for skridt, hen over banelegemet, over skinnerne, med sin datter ved hånden. Mon de når det? ... Stor spænding! — Der Zug geht sofort! ... råber gendarmen. De vender om. Stort besvær med opstigningen. Den unge pige græder. Obersturmbannführerens ansigt lyser op. Det var ham, der sejrede ...

Den tyske hær!

Skinjerne på Warnemündes banegård lyste i solen.

B. Epelman.